

Szerkesztői szállítás

Haszn. kinyitása 27. szám. hova a lap szellemi részét illető közléseknek czimzandók. Az értékes czíhek díjaztatnak. Kéziratok nem adandók vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.
Egy hóra 1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Pest, július 25. 1871.

(A.) Korunk állami életét az adósságszínálás nagyban folytatott mestersége jellemzi s vannak állam bölcsészek, kik az egyes országok miveltégi állapotát a reá nehezű adósságteher mértéke szerint ítélik meg. Nem akarunk ez állítás igazságának bonczolásába ereszkedni, az azonban tény, hogy az adósságszínálás magában véve már nem a legnagyobb csapás az esetben, ha az illető ország productiv, önmagát előbb-utóbb visszafizető célokra fordítatik. Mint a magánembernél, úgy az államnál is különbség teendő a productiv és inproductiv kiadások s az ezek fedezésére a közhitel útján beszerzett pénzek között. Nagy állami és közgazdasági reformok, általában a szabadság sok pénzbe kerülnek. De az ilyen pénzek nem vesznek kárba, a teher, mely általok a nemzetre hárul, aránylag semmi ama nagyszerű haszonhoz és sikerhez képest, mely az általok megvalósított eszmékből a nemzeti vagyonsodást éri. A mennyire kerülni kell az inproductiv kiadásokat, annyira nem szabad visszajedni ott, hol valódi nagy állami célok és reformok megvalósítására fölveendő kölcsönökről van szó. Olyanok ezek, mint a jó földbe vetett mag, mely az évszáz fordulással dúsan visszafizeti önmagát.

A magyar állam, mióta a birodalom dualisticus szervezkedésével önállóságát visszanyerte, immár harmadikban készül a pénzügyvilág előtt a kölcsöntkérő szerepében megjelenni. Először hatvan millió forint erejéig vette igénybe a közhitelt, másodízben 24 milliót kért és kapott kölcsönül, ma újlag 20 millió tallér, illetőleg 30 millió ezüst frt erejéig akar kölcsönt negotiálni. Három-négy évi időközben különben is súlyos adóviszonyaink között ez elég nagy adósságösszeg. Azonban nem egyedül a fölveendő és fölveendő pénz mennyiségét kell figyelembe vennünk. Ha azon célokat, melyekre fordított, szinte figyelembe vesszük, akkor át fogjuk látni, hogy adósságaink nagysága nemzeti vagyonsodásunkat és anyagi virulásunkat nemcsak nem gátolja, hanem épen emelésére lön fordítva. Eddigi kölcsöneink valóban mind elodázhatlan célok megvalósítására használtattak. Az első hatvan millió forintból vaspályákat építettünk, melyek eltekintve attól, hogy a kamatok nagy részét önmagok törlesztik, egész nagy vidékek vagyonsodását jelentékenyen fokozták és naponta jobban fokozni fogják. Ez a hatvan millió megvan, nem pénz, hanem oly töke alakjában, mely dússabb kamatokat hajt, mint a pénz.

Ugyanez áll a második, a huszonnégy milliómos kölcsönről. Egész terjedelmében ez is kiválóan productiv célokra fordítottatik, a fővárosnak, az ország szívének, a magyar irodalom, művészet, ipar, kereskedelem s minden culturmoozanat gyűpontjának emelésére. Ezen kölcsön legnagyobb részt szinte önmaga fogja magát törleszteni, s a mi belőle az ország terhére esik, az figyelmet sem érdemel ama dússalonnal szemben, mely belőle az egész országra hárul.

A most felveendő harmadik kölcsön hasonló nagyfontosságú közgazdasági célokra fordítottatik. Az új kölcsön általában véve elodázhatlan építkezésekre fog használtatni. Ide tartozik a fumei kikötő s több apró vasút kiépítése, melyekre magánszemélyek vagy nem vállalkoznak, vagy legalább nem oly előnyösen, mint ha az állam maga építi ki azokat. Végül a különböző ministeriumoknak szükséges helyiségek is e kölcsönből fognak előállíttatni. A fumei kikötő kiépítésének tervét és fontosságát olvasóink már is-

merik. Az alföld-fumei vasút, melyre hazánk ötven milliónál többet áldozik, egészen meg lenne bénítva e kikötő nélkül. Nem elég, hogy termékeinket Fiuméig vasúton szállítsuk: továbbszállításukról is gondoskodnunk kell, mi csak akkor fog történni, ha a kül- és belföld hajóinak Fiumében, mint a vasút végpontján alkalmas ki- és berakodási helyet, kikötőt készíttünk. E célra körülbelül 14 millió szükséges, a többi 16 milliót a vasútnak s a ministerialis helyiségek kiépítésére fogja fölemészteni.

Mihelyt a pénzügyvilág a magyar pénzügyminister kölcsönterveiről értesült, minden oldalról tömegesen juttatá hozzá ez ügybeni ajánlatait. A pénzügyvilág ez által teljes bizalmi szavazatot adott országunknak. Kerkápoly úr egy berlini, pesti és bécsi bankintézetekből álló consortiummal, mely a legkedvezőbb ajánlatot tette, kötö meg az üzletet, természetesen csak azon esetre, ha az összeülendő országgyűlés terveit jóváhagyni kész lesz. A kölcsön feltételeiről eltérő hírek keringenek. Némelyek szerint 32, mások szerint 33 év folyamában törlesztetik, némelyek szerint 80, mások szerint 75, vagy 74 százaléknak lenne a kibocsátási ár. Az azonban már is bizonyos, hogy jelentékenyen kedvezőbb feltételek mellett fog megkötötni, mint az eddigi kölcsönök, mi ismét világos jele annak, hogy a külföld bizik Magyarországnak jövőjében s anyagi és szellemi fejlődéséhez naponta szebb és szebb reményeket köt. Ez is egyik következménye ama bölcs politikának, mely annyi vész és szerencsétlenség után Magyarországot ismét önmagának adta vissza.

Kolozsvártt, jul. 26-án.*

(L-t.) Tagadhatatlan, hogy annak, ki valamely közteher lejjebb szállítása mellett szálal föl, nagy előnye van, népszerűség dolgában, a fölött, ki a teher csökkentése iránt aggodalmait fejezi ki. S így b. Orbán Balázs úrtól a só kérdésre nézve sem tagadhatni meg, hogy számítani jöl tud — ha nem is az ország javára, de saját népszerűségére nézve bizonyosan.

Még előnyösebb teszi a nemes báró helyzetét az a szerény naivság, melylyel szintugy kizárólagos privilégiumul tekinti azt, hogy ő „nemzetelőre érez és szenved, s szívet mindig metsző fájdalom hatja át, midőn azt látja, hogy hazánk legszebb, legéletbevágóbb érdekei idegen érdekeknek rendeltetnek alá” — mintha más mindenki dühös ellensége lenne hazájának. Hát még, ha hozzá vesszük, a báró kinban vergődő szívet, midőn azt látja, hogy „a szegény székely sötétlen kenyeret éve szánt a só-bérczek fölött s a só-sziklák mögöl idegen (!) fináncz leselkedik felvont fegyverrel, ha netalán kedve jöne saját földjének tiltott savából egy darabkát fölvenni, hogy szegény éhező gyermekeinek kenyerét megsózza vele!”

Szinte látja az ember e sorok olvastára a sűrűn patkázó könyveket, melyek b. O. B. honfi bútól átbarázdált arcán végig ömlöhetnek!

És valóban is! nem vérlázító-e például, hogy a gazda sövényt huz gyümölcsöse körül, nehogy a szegény, a nap forró hevében elikkadt vándor egy szem gyümölcsöt szakítson a — másébol? Nem iszonyu és szűkeklű kegyetlenség-e, hogy a tulajdonos biztosítani kívánja minden eshetőségre saját tulajdonát? Mert, ha a só az államé, akkor nem csupán a „szegény székely”, s ha a szegény székely nem tiszteli a haza tulajdonát, bizony az az „idegen fináncz”, az állami vagyonnak öre (b. O. B. igen demokrat eljárásnak tartja, hogy őt e tiszteért gúny tárgyaul tegye!) ha szükség van rá is puffantja fegyverét.

És ép ez az, mit demagogiaként bélyegzünk meg b. O. B. ur eljárásában. Mert ha már oly nagy demokrata, a jog oly hü bajnoka és martyrja, nem hogy a nép jogérzetét, törvény tiszteletét igyekeznék megszilárdítani, annak észjárása szerint, hanem ez éretlen sopánkodással, helyen és időn kívüli méltatlankodással még össze zavarja az értelmetlen előtt a tulajdon fogalmát s elhíti vele, hogy teljes jogában van, midőn földjének savából egy darabkát fölvesz, „hogy szegény, éhező gyermekeinek sötétlen kenyerét megsózza vele” s ezzel fölbujtatja őt, „hogy az idegen fináncz” iótárolába merészkedjék.

A demagogia határszólíbe csap át továbbá az a könnyelműség, melylyel b. O. B. a számokkal elbánik. Már a mult alkalommal láttuk példáját, midőn a „szaglár”-ok költségeit 20 millióra tette föl, holott az 1870-diki, kezünkön lévő XI. t. cikk pénzügyöröskére 1.511,700 forintot praeliminál, sőt maga az egész dohány-jövedék kiadása (tehát gyárak, dohánybevásárlás stb.) 12.877,000 frtot tesz, mivel szemben bevételei 22,364,000 frtra rúgnak. Ép így a sójövődék jövedelmét, tudós nemzetgazdához illő praecisióval 5—10 millióra teszi, szabad tért engedve a járatlannak, hogy ha tetszik neki, csak 5 millió bevételt

*) Mult számunkból tér szűke miatt kiszorult szerk.

képzeljen, holott tényleg megüti a 10 millió frtot; S mé arról is azt állítja, hogy ezt csupán „saját népe zsebéből kapja,” holott fentebb maga hozza fel bűnül, hogy Szerbiának sőt ad el az ország, s egy kezünkön levő statistikából látjuk, hogy Bajorországnak 30,000—200,000, Oroszországnak 738,000, Szerbországnak 135,000 mázsá sőt adunk el évenként, mivel szemben a külföldi só-behozatal 630,000 mázsára tétetik föl. Azt állítja továbbá b. O. B. hogy a tordai só mázsájának termelési költsége nem kerül az államnak 5—6 kr-jánál többjébe, holott tudunkra még Parajdon is, hol pedig ugy szólnak csak a föld színéről kell a sőt fölfejtetni, két ennyire rúgnak az előállítási költségek. Sőt egy megjegyzésben azt is kilátásba helyezi a tudós nemzetgazda, hogy nagyobb mérvű gépek alkalmazása által, még az 5—6 kr is alább lesz szállítható, feledve, hogy a sóvidékek lakói majdnem kizárólag a bányamunkára vannak utalva (a talaj terméketlensége következtében) s a gépek nagy mérvű alkalmazása az emberi munkát feleslegessé tevén: egy szép kis munkás-kérdés tervszerű, szántszándékos fölkavarását ajánlgatja itt. Az igaz, ez esetben még szebb dictiókat lehetne tartani „a szegény székely munkásokról, kiknek a hazaáruló, nemzetellenes kormány még a sötétlen kenyeret is kivette szájukból!!

Biztató kilátásba helyezi a nemes báró azt is, hogy ha a só ára leszállíttatnék s a termelés összege 50—60 millió mázsára emeltetnék, a só után bevett pénz 100 millió frtra is fölruhatna. Feledj azonban a vérmes hazafi, hogy mily befektetéseket, megszorított munkaerőre tett sokszorozott költségeket igényelne e nagyobb mérvű termelés; valamint azt is, hogy a víz-szabályozási munkálatok, melyekről maga is elismeri, hogy a nagyobb (remélhető) bevételek elengedhetlen feltételei, mennyi költséget és időt vennének igénybe, s még, ha az országnak mind-ezek megtételére volna is tehetsége: akkor is a nagy mennyiségű kivitel — mint p. o. Szerbia eseténél is látjuk — csakis a termelési költségeket térítné meg s így a tulajdonképi haszon azon esetben is csak „saját népünk zsebéből” kerülne.

E számítási feledékenység mellett igen lényeges bizonyíték a demagogiát illető állításunk mellett az a körülmény is, hogy e vízszabályozási munkálatok, a termelés mennyiségének ily nagymérvű fokozása nemcsak tetemes pénzt (a mi nincs), hanem időt is igényel, már pedig b. O. B. mandátuma innen-onnan egy jó félévig, ha tart, s így annyi idő alatt e munkálatok bevégezhetők nem lévén: ő, mint ez idei képviselő be sem válthatja adott ígérét; olyat ígért tehát választóinak — a mandatumért —, mit tudhatott, hogy be nem válthat, még azon esetben sem, ha az egész országgyűlés b. O. B. szavának engedelmeskednék.

Ezt pedig, ha ő igen is, de mi alig hisszük.

Maga a monopiliun, miní egyik legjelesebb nemzetgazdánk mondja, nem elvi, hanem hasznossági kérdés. A szükség kényszerűsége s nem az érzelmeskedő frázisok szempontja a döntő itt.

Kormányunk maga megmutatta — a só árának leszállításával — hogy a lehetőségig igyekszik az adózó nép terhein könnyíteni. És ha a képviselőházban, a budgetvita alkalmával, komoly tanulmányok, nem pedig légben uszó számok alapján kimutatja az illetékes képviselő, hogy a só-ára még lejjebb szállítható az ország jövedelmének kára nélkül: tisztelettel és köszönettel hajlunk meg előtte; de, ha a választó, legnagyobb részben szakavatlan tömeg előtt „szegény koldusbotra juttatott hazánk nyomorból kiemelkedését és fennmaradását”, „idegen (osztrák) érdekeknek való alárendeltségünket” halljuk a sóárának leszállításával összeköttetésben hangoztatni a választás előtt — akkor megbocsát báró Orbán Balázs ur, ha az ily eljárást szavazatszerző, a nép zsebéhez oráló demagogiának tartjuk.

Várjuk az állandó hadsereg és „más törvénytelen-ségek” kérdését.

Az 1870-ik 42-ik t. cikk 31. §. alapján alakult Kolozsmegyei kiküldöttségének a 91. §. e pontja iránt szerkesztett

Javaslat.

Az Árvaszékről.

Általános szabályrendeletek.

(Folytatás.)

28. §. Gyámság vagy gondnokság alatt levőket illető ingó és ingatlan vagyonnak közárverés útján leendő önkényes eladásának megengedése, az eladásra nézve a tárgy nagyobb értékéhez képest a gyámhatósági jóváhagyás vagy ennek megtagadása, a mennyiben ingóság vagy jelzős teher nélküli ingatlan tétetik ki árverésnek, az árverési feltételek megállítása is az árvaszéket illeti.

29. §. Ingóságok árverezésének teljesítésével a járási közgyám vagy a községi előjáróság, fontos esetekben, vagy helyben az árvaszék külön kiküldöttje bizandó meg: ingatlan birtok árverezése végett azonban az illető telek-könyvi hatóság keresendő meg.

30. §. Romlás veszélyének kitett vagy meg nem tartható ingóságok eladására azonban az érdekelt felek

Erre a bécsi „N. F. Presse“ azt jegyzi meg, hogy úgy hiszi, az idézett berlini lap téved; mert a király fiat, Umberto herceget várják mind Bécs-, mind Berlinben.

Németország már megkezdte a harcot az ultramontanizmussal. De még csak administratív téren. A katolikus vallási ügyosztály a protestánsokéval együtt megszünt a porosz közoktatási miniszteriumban s illetőleg mindkettő egybeolvasztva egyik közoktatási ügyosztályba tételt; át. a rendszabály természetesen nagy sensációt keltett a német ultramontanok soraiban, valamint a liberálisoknál is, kik azt örömmel üdvözölik; mint a clericalis üzemek elleni határozott fellépés előjelét.

A francia nemzetgyűlés azon üléséről, melyben f. hó 22-én Thiers a romai kérdésben programját előadta, már némi tisztelettel birunk.

„Sajnálom — így szólt a francia kormányelnök, — hogy e kérdés szövegére hozott, miután nézeteimet, melyeket eddigelé vallottam, nem tagadom meg. Franciaországot a nemzetiségi tanok vitték hagyományos politikájának feladására. Ezen tanok zavarták meg az európai súlyegyet, és idézték elő az utóbbi szerencsétlenséget. Hiába intettem én egykor — folytatá Thiers — hogy Olaszország egysége maga után fogja vonni Németország egységét. A háborus politikát nem szabad követnünk. Olaszország egész Európa támogatását bírja. Törekedjünk hadseregünket újja szervezni, de nem háboru végett, hanem elővigyázatból, hogy megtartsuk Franciaországot magas állásán. Helytelen lenne oly hatalmas szomszédot elidegeníteni magunktól, minő Olaszország.“ Thiers végre azt mondá, hogy ő a pápához semmiféle iratot sem intézett. Franciaország mindig nyitva áll a pápa előtt. A concordat által okozott viszonyok megkivánják a pápa függetlenségét, és ő (Thiers) minden lehetőt meg fog tenni annak megvédésére.

A nagyon fontos párisi érseki állomásra, mint tudjuk, Guisbert, a toursi érsek hivatott meg. A közvélemény azonban legkevésbé sincs megelégedve e választással; a leendő párisi érsek tetőtől talpig ultramontan, s ebbeli érzelmeit akánnyánszor tüntetőleg még fitogtatta is. De legjobban jellemzi e választást a körülmény, hogy az „Unita catolica“ a jezsuiták olasz közlönye, megelégedését fejezte ki a kinevezés felett.

A francia nemzetgyűlésről és pártjairól érdekes képet vázol a „Temps“; adjuk egész terjedelmében:

A nemzetgyűlés jellemét a „Temps“ szerint nem határozza meg sem a jobboldal, mely pedig számára tulajdon, sem a baloldal magatartása, noha ez utóbbi a kormányra nézve kedvező formájával legközelebb is diadalt aratott. A baloldal, a régi ellenzéki párt nagy zavarban és mintegy paralysálva van, mióta a kormány támogatására van hivatva; a mi pedig a jobboldal illeti, ez maga iránt is elvesztett minden bizalmat, mióta Chambord gróf manifestuma ellenkezésbe hozta őt a jelen politika szükségességével.

A nemzetgyűlésnek az ugynevezett centrum adja a valódi kifejezést, ez kölcsönöz neki jellemet. A centrum nem képez pártot, de oly képviselőkkel álló tekintélyes testületet képez, kiknél a pártzenvedélyek fölött sokkal nagyobb fontosságu szempontok uralkodnak. Hányszor nem volt tanuja a közönség a leghevesebb vitáknak a házban anélkül, hogy azok valami káros hatással lettek volna a kamara rendes működésére vagy jellemére. És mindez a centrum jellegének kifolyása, melyben mint valamely mérsékelt folyás vizben a tulzajos és heves elemek neutralizálódnak. Szóval a centrum józan megfontolás és a komoly-

Igazat adunk tisztelt ellenfelünknek, ha azt mondja: hogy azok a Bernstein-Jonás féle physiologiai adatok nem elegendők e processus tisztázására. Hanem azért mi nagybecsűeknek tartjuk ez adatokat. Félre tesszük, megőrizük mindaddig, míg számosakkal megszapordva képesek lesznek az előttünk borongó sötétségben szövétnéki szolgálni.

Ez a remény megnyugtató már csak azért is, mert általa az absurditás egész tömkelegéből menekszünk ki, melybe a lélek dogmájában hívőnek minden lépten-nyomon bele kell bonyolodnia. Már maga az a gondolat, mely szerint annak a halhatatlan, az anyaggal merőben ellenkező tulajdonokkal bíró léleknek, egy santa arasznyi kis időtartamra, okvetlenül a test tárházába kell magát bebörtönöznie, s csak ezután indulhat a halhatatlanság végtelen útjára, már maga e gondolat — mondjuk — absurdum. És mennyi más absurdumok járnak ezzel karöltve. A lélek dogmájában hívő kényszerítve van ilyen, vagy olyan képzetet formálni magának arról, honnan jó a testbe a lélek, hol van annak szellemi melegágya? a földön bizonyára nincs; e szellemi bölcsődét a földfeletti régiókba kell helyezni; akár a holdba, Jupiterbe, stb. helyezi azt: absurdum. Ama régiókból képzetében le is kell, hogy szállítsa a lélek-embryokat, akár a mesék tátosán akár az apostolok lován indítsa le őket: absurdum. Képzetet kell formálnia arról, hogy az a lélek-embryo melyik momentumban foglalta el az egyénre válandó anyagcomplexumot, a fogantatás, vagy szülés pillanatában-e, vagy tán a kereszttség actusának alkalmával; akármelyikhez csatlakozzék ezek közül: absurdum. A test fogházából kiszabadult léleknek, hol lesz szeretteivel való rendezvons-ja? talán a szeretet oly fényesen ragyogó csillagában: a Vénusban? akárhova rendezi azt tisztelt ellenfelünk, ismereteink mostani színvonalán: absurdum.

Ime ilyen absurdumoktól ment meg bennünket az a remény: hogy a Bernstein-Jonás-féle adatoknak — ha felszapordnak — sikerülend elvégre földeríteni, minő processus megy végbe az agyban a vágyak, érzelmek, képzetek, gondolatok keletkezése alkalmával.

Az érznek nem volt és bizonyára nem lesz ennél nagyobb vívmánya.

Az emberiség ismét kigyógyul egy nagy — tévedéséből.

Mentovich Ferencz.

ság pártja; valami csillogó jelleget ne keressünk nála, sem nagy kapacitások, sem valami különösen kidomboruló kezdeményező szellem nem vehető észre nála. Politikai kifejlődése még csak most van folyamatban, tagjai mindnyájan a legjobb akaratot fejtik ki, ezenkívül ők fejtik ki tulajdonképen a helyzetet, s tökéletesen megfelelnek azon kényszerű feladatnak, mely jelenleg Franciaországra várakozik.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, július 27. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett: július 27. 1 ó. — d. u.

Guisbert toursi érsek párisi érsekké nevezetett ki; az érsek a jóváhagyásért személyesen a pápához fordult, ki bele is egyezett. Favre, lemondását visszavenni vonakodik; utóda még ismeretlen, a többi miniszterek visszaléptét megczáfolják.

Antonelli Dupanloupot Rómába rendelte.

A marseillesi haditörvényszék tíz vádlott ügyét végzé be. A hadügyi bizottság új terve szerint a hadsereg béke idején 400,000 főből áll; minden polgár 20 évet köteles szolgálni: négyet a sorkatonaságban, ötöt az első, harmat a másodtartalékban, tizenegyet a népfelkelésben. A kiűritett megyékben óriási örömyilatkozatok.

Napoleon családjával f. hó 26-án Genfbe érkezett, sokan kísérik, innen Arenenbergbe utazik.

Felelet alispán Gyarmathy Miklós urnak „Kolozmegye közönségehez“ czimű czikkem észrevételeire.

Igazság, rend s ennek következtében munkálkodás utáni megelégedés lévén mindég elvem, a könnyen hívőknek való frázis gyártás men mesterségem és e miatt ne higgye alispán ur, hogy abban követni fogom.

Mielőtt azonban észrevételeire — méltó feleletem megkezdéném, kinyilatkoztatni kívánom, mikép részemről e polemát bevégzettnek tekintem mindaddig, míg ezen ügy a megyei állandó bizottmány által hivatalosan el nem intéztetik, miután a folyamatban lévő bizottmányi gyűlés elé következőkével kérelemmel folyamodtam.

Méltóságos gróf főispán ur, tekintetes állandó bizottmány! mult hó 15-én lefolyt bizottmányi gyűlés alkalmával főtisztelendő Hintz György ur által felhozott megyemérnöki állásomról való lemondásomnak okai nem nyerhetvén megoldást — nem lévén bizottmányi tag, tehát ott saját védelemre fel nem szólhattam — utalva levők a jelen bizottmányi gyűlésre beadandó kérelem útján — okaim felfejtésével magamat igazoln.

Ezen idő alatt fájdalom! hírlapi téren egy interpellatio forma czikk jelent meg, mely kíméletlenül nyilatkozott viszszalépésem felől — mintha én magam hasznáért tettem volna ezt; ezt elhallgatnom ártatlanságom érzete nem engedte és engedve a felhívásnak, felfejtém ugyan csak hírlapi téren egy a megye közönségehez czimzett levelemben — visszavonulásom kényszerítő okait.

Mely okoknak már tudása után — azokat újból felsorolnom felesleges lévén — azon tiszteletteltjes kérelemmel járulok a mltsgs: gróf főispán ur és tks. állandó bizottmányhoz, méltóztassék kebeléből egy albizottságot kinevezni, mely megvizsgálván az általam okadatoltan felhozott pontokat és egyáltalában felső kerületi alispán ur, úgy az általam véghezvitt mult két évi hivatalos működéseink mikénti elintézéseit — úgy szakértői, mint kivitelit tekintetben — melyekből a közügyet érdeklőleg hogy derüljenek ki a megye közönségét, úgy egyeseket terhelő károsodások, a szerint a mint az elintézés avagy annak elmulasztása azokat magával hozta.

Mely szigorú eljárással követett vizsgálat eredményéhez képest — akár melyikünk legyen hibás azt az illő megrovásra és a károk megtérítésére kérem egész hivatali szigorral elítelni.

Melyek után tisztelettel maradok a mltsgs. gróf főispán urnak és állandó bizottmányinak

Kolozsvárt, július 25-én 1871.

alázatos szolgálja

Velits Lajos, mérnök.
(Folytatása köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 26.

— Király Ő felsége Dr. Heinrich Nep. János budai fűrdőtulajdonos és városi képviselőnek, tevékenysége elismerésül a Ferencz József rend lovagkeresztjét; Lauffer Vilmos, pesti könyvkereskedőnek pedig a magyar művészet és irodalom előmozdítására irányzott törekvéseiért a koronás arany érdemkeresztet adományozá.

— Leitner Nándor pesti születésű bankár 10,000 frtot adományozott az első pesti honvédszázalajnak oly czélból, hogy az összeg kamataiból a tetleges szolgálatban levő kitűnőbb altisztek segélyeztessenek és ez által a katonai kötelességek teljesítésében buzdíttassanak. Az adomány-levél szerint a 10,000 frt után járó kamat már 1871-iki január 1-től felvehető.

— Kolozsmegye bizottmányi ülése ma vette kezdetét s a küldöttiségi javaslatok tárgyalását folytató. A gyűlés délután s holnap is tartani fog. Jövő számunkban bővebben.

— József főherczeg elrendelte, hogy miután a hat honvédkerületben levő tiszti és altiszti iskolák augusztus hó 15-dikéig okvetlenül fölslatnak, a vizsgálatok már augusztus 5-dikén megkezdessenek. A főherczeg azt is el-

rendelte továbbá, hogy a vizsgálatokon elnököl a kerületi parancsnokok vagy helyetteseik működjenek.

— A Ludoviceum már rövid időn átadatik eredeti rendeltetésének. Az ideiglenesen építendő barakk-kórháznak már följánlott a város 8000 négysszög ölet, s most e terület kihasítására és a szerződés megkötésére a honvédelmi miniszterium bizottságot küldött ki, mely Ordódy Kálmán osztálytanácsos és Boncz Ferencz közalapítványi aligazgatóból áll.

— Könyves Tóth Mihály, Debreczen város új lelkesze, vasárnap ment Debreczenbe s ünnepélyesen foglalta el a hívek ragaszkodásának megható nyilvánulása közt azt a helyet, melyet már 22 év előtt is oly hűen töltött be, s melyről az önkény ideje alatt meg kellett válnia. Az ünnepélyes beköszöntő beszédet a nagy templomban mondta el, hol minden zug telve volt. Mindenki meg volt hatva, midőn azt mondta, hogy 22 évvel ezelőtt épen e napon tartotta utolsó ielkészi beszédét. A hazafias és nagy tudományu ielkész mindenütt a szeretet jeleivel találkozott most is. Délben diszlakomát rendeztek tiszteletére. „E.“

— A pesti egyetem jogi kara Hoffmann Pált választá dekanájává. E választás az újabb, szabadelvű irány diadalának bizonyítéka.

— A szeben-kolozsvári rendes közlekedési ut már teljesen helyre van állitva, úgy hogy Biasini gyorskocsija ismét megkezdheté a rendes személyszállítást.

— A dicső-szentmártoni pinche-egyletet egy érdekelt interpellálja általunk, ha megalakult-e már, és ha meg: miért késik az igazgatóság az ideiglenes nyugtákat a részvényekkel kicserélni?

— A helybeli ref. egyház belvárosi leány-iskolájába ideiglenes vezér-tanítónőül, Vadas Pólit, a bold. Vadas es-peres leányát, választá meg az egyházi gondnokság. Reméljük, hogy e szép virágzásnak indult intézet méltó vezetőnőt nyert benne.

— Pályázat. A kolozsmonostori m. kir. gazdaságitanintézetnél folyó év November hó 1-ével betöltendő 12 állami alapítványi és 8 intézeti szabadhelyre ezennel pályázatot nyitattik. Az állami alapítványi helyekért csak az erdélyi s kapcsolt részekben született, az intézeti szabadhelyekért ellenben a magyar korona országai bármelyikében született ifjak pályázhatnak. Felvételi feltételek: legalább 17 éves kor s 6 gymnasiumi s 4 real iskolai osztálynak kitűnő sikerrel lett bevégezése; munkára képes egészséges testalkat s jó erkölcsi magaviselet. Az állami alapítványi helyekért folyamodók folyamodványaikat iskolai és szegénységi bizonyítvány, az intézeti szabadhelyekért folyamodók viszont iskolai és szülők vagyoni állásáról szóló bizonyítvánnyal kötelesek ellátni. Az állami alapítványi helyekre befogadott ifjak az erdélyi országos alaphól évenként 150 frt segélyben részesülnek, s ez összegért az intézetben convictusszerű berendezés mellett mosáson kívül minden ellátásban. Az intézeti szabadhelyekre felvett ifjak viszont évenként fizetendő 150 frtért az állami segélyben részesülő ifjakkal egyenlő ellátásban részesíttetnek. A folyamodók folyó év augusztus 25-ig a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához Kolozsvár, külmonostor utca 57 sz. nyújtandók be. Kolozs-monostor 1871 július hó 26-kán. Az igazgatóság.

— A honvédség köréből. A honvédelmi miniszterium tekintetbe véve a népnevelés szükségét, meghagyta a honvéd csapat parancsnokságoknak, hogy a honvédség állományához tartozó azon néptanítókat, kik az augusztus és szeptemberi szünidő alatt a képezdei tanfolyamokat halgatni kívánják s azt előljáróik bizonyítványával igazolni képesek az idei nagy őszi fegyvergyakorlatoktól azon feltétel alatt felmentessék, hogy jövő évben azután okvetlenül részt vegyenek e gyakorlatokban.

— A fővárosban az a furcsa szokás van, hogy annak egészségügyi viszonyairól minden hónapban hivatalos jelentést tesznek közzé a pesti lapok, melyből a pestiek azt az érdektelen dolgot tudják meg, hogy miféle betegség volt a lefolyt hóban leggyakoribb, hány halál s hány születés stb. fordult elő. Lám mi kolozsváriak mennyivel okosabbak vagyunk, mi effélével nem törődünk, s hihetleg városi főorvosunk is osztja ezt az indifferentismust. Na persze, mire is való azok a száraz számok, legfennebb valami hóbortos statisticus számjegyező dühe használhatná fel.

— Florián Antal és Florián Anna férjezett Lukácsy Dávidnő; Florián Mária és Katalin, maguk, valamint a néhainak özvegye Bárány Mária és számos közel és távol levő rokonok nevében mély fájdalommal jelentik forrón szeretett testvéröknek: Florián Gergely-nek hosszas hzenvedés után, közhasznu életének 39-ik évében folyó hó 14-kén délutáni 9 óraker Pesten végegyengülés következtében történt gyászos kimúltát. Béke poraira! Szamosujvárt, Julius 17-kén 1871.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jul. 28-án 5%. Metalliques 100 frt 59.40. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.—. 1860. Kölcsön 10.350. Bankrészevény 767. Hitelintézeti részvények 283. frt. 284.60. London 10 ft. st. 122 frt. 70 kr. Ezüst 121.35. Cs. kir. arany 5.84. Napoleonondor 979. 5/10

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.60. Temesi 78.—. Erdélyi 76.—. Horváthországi 86.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Aratógép-próba.

Az általam jelzett aratógép-próba Szabó József ur telkén, ha az időjárás engedi, július 29 és 31-én mulhatatlanul meg fog történni.

Kelt Kolozsvárt, 1871 július 26-án.

Jankó Vincze,
gépgyár tulajdonos.

*) E rovat alatt közléteért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

Pályázat.

A Kolozsvárt folyó évi október hó 1-én megnyitandó állami tanítóképződe mellett következő állomásokra hirdetik pályázat:

a) Egy rendes tanári állomásra a szám- és természettani szakban; ezen állomással 1000 frt. évi fizetés és 100 frt. lakbér van összekötve.
b) Egy segédtanári állomásra, melylyel 450 frt. évi fizetés jár, ezenfelül az intézetben szabad lakás és az intézet köztartásánál ingyen étkezés.
c) Zeneének tanítói állomásra 700 frt. évi fizetéssel s 100 fr. lakbérrel. Ezért köteles lesz a szintén Kolozsvárt lévő állami tanítónő képződében is a zenét és éneket tanítani.

d) Rajz és szépirástanítói állomásra 700 frt. évi fizetéssel és 100 frt. lakbérrel. Ezért szintén köteles lesz az ottani tanítónőképződében is a rajzot s szépirást tanítani.

e) Torna tanítói állomásra 400 frt. évi fizetéssel.

f) A tanító képződe melletti gyakorló iskola tanítói állomásra 700 frt. évi fizetéssel és szabad szállással.

g) A tanítónő képződe melletti gyakorló iskola tanítói állomásra 700 frt. évi fizetéssel és szabad szállással. Ezen állomásra okleveles tanítónők is pályázhatnak.

A pályázók képzettségükről s eddigi netaláni szolgálatairól szóló okmányaikkal kellően felszerelt folyamodványaikat **folyó évi augusztus hó 20-ig** a m. k. vallás és közoktatási ministerium ígató hivatalához nyújtsák be.

Budán, 1871. július hó 17.

A vallás és közoktatási m. k. ministeriumtól.

NEM HIVATALOS.

Az erdélyi kereskedelmi- és hitelbank

üzletébe egy **gyakornok** kerestetik.

Megkívántók magyar- és német nyelvben jártasság, szépirás s lehetőségig fogalmazási képesség. (260) (1-3)

Három havi próbaidő után, melyre a tett szolgálmany arányában illő jutalmazás adatik, az alkalmazott egyenlő rendes állomást nyer, képességéhez mérten **400-600** frt. évi fizetéssel.

Folyamodványok alólirhoz jövő **augusztus 6-ikáig** benyújtandók. M.-Vásárhelytől, 1871. július 25-kén.

SZÁSZ RÓBERT.

Stein János

papír-, író-, rajz- és festészeti szerek kereskedésében Kolozsvárt

főter 2-ik szám, a tanácsház mellett

kaphatók:

Angol pergament-papírok,

befőzendő gyümölcsök üvegeinek légmentes bekötésére, az eddig használt lantornánál sokkal olcsóbbak, tisztábbak és czélszerűbbek:

1 könyv (24 iv) 1 ft 30 kr., 1 ft 40 kr. 1 iv 5 kr., 7 kr., 10 kr.

Olaj-festményű tájképek

aranyozott keretekkel, havonkénti 1 ft részletfizetés mellett.

Ablak görfüggönyök (Bonlette)

a legnagyobb csinnal kiállítva, darabja 1 ft 30, 1 ft 50, 1 ft 80, 1 ft 90. a felfüggesztéshez szükséges szerkezet 55 kr.

Kárpit-papírok

a legújabb minták szerint, szobák és olaszfalak bevonására. Ára egy 12 bécsi rőföt tartalmazó tekercsnek 25 kr, 30 kr, 35 kr, 40 kr, 60 kr. Egy 20 öl fal-területtel bíró szobához 18 tekercs szükséges, ennek ára 25 krral 4 ft 50 kr, az-az tetemesen kevesebbe kerül mint ugyan oly szobának bármily egyszerű kifestése.

Levélpapírok monogrammal:

100 finom levélpapír monogrammal 1 ft.
100 finomabb 1 ft 20 kr. 100 legfinomabb 1 ft 50 kr.
100 finom vastag levélboríték 1 f. 100 legfinomabb 1 f. 20.
100 finom vonalzott levélpapír monogrammal és 100 boríték, csinos tokban csak 1 ft 20 kr.

100 névjegy legfinomabb, fénytelen vagy fényezett papíron 1 ft 20 kr.

KIADÓ BIRTOK.

(18-21) (202)
Ürmösön a vasut-
statiótól egy negyed-óra tá-
volságra, egy **280 hol-**
das birtok, nagyobb
mennyiségű marha- és juh
művelésére alkalmas, haszon-
berbe adatik.
A birtokhoz minden-
nemű gazdasági épülete-
ken kívül, egy 25 mázsás
szeszgyár is tartozik.
Bővebb felvilágosítást
nyerhetni **Ürmösön**
Kázár Mihálynál,
Brassóban a "Nemere"
k. szerkesztőségénél.

Selyemárak egyenesen a gyárból.

(140)

15 százalék

(11-12)

valódi előnyt nyújt

selyemszöveteknek

a cs. kir.

orsz. szab.

selyem-

árak

gyári-

raktárából

„Lyon várossához,”

Bécs, Stadt, Tuchlauben N. 13.

megrendelése, mivel a nyereség, melynek minden nagy- vagy kicsinybeni üzletnek az eladását meg kell lennie, a mi egyes megrendelőinknek esik javára, saját gyártmányainkat kö- vetkező szabott gyári árakon adván ruháinként, vagy bármely kis rőf mennyiségben.

	bécsi rőfönként
A legújabb és legszebb színes csikos selyemszövet	1 ft 20 krtól 2 ft 30 krig.
A legújabb és legfinomabb színek sima Taffeták és Poul de soie ben	1 ft 75 krtól 2 ft 50 krig.
A legújabb és legszebb színes 3/4 széles Gros de failles	2 ft — krtól 3 ft 80 krig.
A legújabb színű és legnehezebb Groisgrain	3 ft 75 krtól 4 ft — krig.
A legújabb színű Brodeire de Lyon	2 ft 50 krtól 2 ft 60 krig.
Valódi indiai nyers Foulards ruhánként 13 rőf, 3/4 széles	15 ft — krtól 38 ft — krig.
A legjobb Decken-Taffetas	1 ft 60 krtól 2 ft 60 krig.
Atlas minden színben	1 ft 10 krtól 7 ft — krig.
Legtartósabb és legjobb fekete Taffetas de Lyon, Noblerse és Poul de soie	1 ft 20 krtól 3 ft 75 krig.
A legnehezebb és legjobb fekete Gros de failles és Grosgrains	1 ft 80 krtól 5 ft — krig.
Valódi angol szabad. gyapjubárony	— ft 90 krtól 3 ft — krig.
Valódi fekete selyem-bárony	2 ft 50 krtól 12 ft — krig.

Mintákkal szöveteinkből készséggel szolgálunk.

Megrendelések bel- és külföldre bármely irányba vaspálya-, gőzhajó- és posta utánvétellel szorosan a minták szerint pontosan teljesíttetnek.

Selyemárak egyenesen a gyárból.

IRODALMI ÚJDONSÁGOK!!

Stein János erd. muz. egyll. könyvtáros- s kiadó- nál Kolozsvártt megjelentek s minden hazai könyvtárosnál

kaphatók:

MAGYAR POLGÁRI

törvénykezési rendtartás.

(1868. LIV. törvényczikk.)

Felvilágosító és utasító jegyzetekkel kísért GROISZ GUSZTAV, jogtudor, a kolozsvári m. kir. jogakademián a büntetőjog és a polgári törvénykezés ny. r. tanára, a bírói és jogtörténelmi államvizsgálati bizottságok tagja.

Nagy 8-rét, 662 lap. Ára 5 frt.

E munkában az elméleti és gyakorlati iránynak egyaránt elég van téve. A törvény előadása azon sorrendben történik a melyben a törvényben az egyes §§-ok következnek, ezt kivádván a munkának gyakorlati iránya, minthogy ezen előadási rendszer a törvény egyes határozmányainak felkeresését könnyíti; — azonban a törvény minden egyes czímát és fejezetét egy általános bevezetés előzi meg, melyben az azon czím- vagy fejezetben tartalmazott elvek megismertetve és kellőleg megvilágosítva vannak, így e munka a jogtanuló ifjúságnak is hasznos tankönyvvül szolgálhat; — végül a törvény eredeti szövegét felvilágosító és utasító jegyzetek kísérik s egyszerűsített a fontosabb iromány-példák az illető helyeken felvéttettek.

Azon körülmény, hogy szerző e munkának megírásával nem sietett, ennek csak előnyére szolgált, mivel így lehetséges lett, hogy a m. kir. curiának mint semmítőszíknak az új törvénykezési rendtartás életbelépte óta hozott elvi jelentőségű döntvényei mindenütt figyelembe tartattak és felhasználattak, melyek pedig a törvény kellő értelmezésére igen hasznos anyagot nyújtanak, míg a törvény életbeléptével majdnem egyidejűleg megjelent munkák ezen hasznos anyagot merőben nélkülözik.

A Szent-István koronaországainak népessége

a területek, lakviszonyok és házi állatok kimutatásával. Az 1870-ben végrehajtott számlálás eredményei, s egyéb hivatalos adatok alapján összeállította Keleti Károly. Ára 50 kr.

A polgári bíróságokra vonatkozó 1869, 1870, 1871. évi törvényczikkek.

Hivatalos kiadás. Ára 50 kr.

Egy pár politikai rögeszménk.

Ára 40 kr.

Statistikai adatok,

a magyar korona területén lévő vasuti és hajózási vállalatok üzleteredményei és fejlődéséről. I. folyam 1870. Kiadja a magyar kir. közmunka- és közlekedési ministerium. Ára 1 frt.

Vasuti okmánytár.

Kiadja: a magyar kir. közmunka- és közlekedési ministerium. I-ső füzet. Tartalmazza: a m. kir. államvasutak és cs. k. szab. osztr. államvaspályatársaság okmányait. Ára 2 frt.

Petőfi. Auswahl aus seiner Lyrik.

Kolozsvártt, a Könyvtár Egyesületi Könyvtár © Verlagsdruck von Hugo von Meltzl. Preis 1 fl. 14 xr.